

Dashboard maakt inkoop meetbaar

Welke criteria zijn er nu **gereed**?

Inkoopcriteria voor vangrails of dienstkleiding nog niet beschikbaar.

Fotografie door Lisa Bom

Het agentschap SenterNovem moet gemeenten helpen bij het duurzaam inkopen. Dat schiet nog niet erg op. Door het uitblijven van heldere inkoopcriteria hebben gemeenten nog steeds geen flauw idee hoe zij op 1 januari 2010 voor minimaal 75 procent hun inkopen en aanbestedingen duurzaam moeten doen. Dat blijkt uit een onderzoek van BECO onder 52 gemeenten in Nederland. Om de inkopers van gemeenten te helpen, ontwikkelt Het NIC met BECO een digitaal instrument op internet, dat duidelijk rapporteert hoe duurzaam er is ingekocht: Duurzaam Dashboard.

Welke stenen koop je in voor de verbouwing van het stadhuis? Welke aannemer zorgt het best voor zijn personeel? Twee simpele vragen waar inkopers van gemeenten straks voor komen te staan. De website van SenterNovem over duurzaam inkopen op dit gebied biedt op dit moment nog niet voor alle productgroepen duurzaamheidscriteria. Volgens onderzoeker Jos Reinhoudt van BECO zullen de criteria van SenterNovem ook in de toekomst niet voldoende soelaas bieden. "SenterNovem is met een onmogelijke opdracht opgezadeld. Overheden kopen jaarlijks voor veertig miljard euro in, verspreid over vele tientallen productgroepen. Hoe kun je al die producten van criteria voorzien die duurzaamheid stimuleren, maar ook nog juridisch haalbaar zijn en door de leveranciers geaccepteerd worden? Dat is een *mission impossible*. Van alle 82 door SenterNovem te beschrijven productgroepen zijn er tot nu toe maar zestien uitgewerkt. En dan ook alleen nog de milieukant; sociale aspecten worden nog niet meegenomen. In het oog springt de catering, want de bedrijfskantine is heel zichtbaar. Maar het inkoopbudget voor deze post stelt bijna niets voor: 1 procent." Reinhoudt deed een snel onderzoek en ontdekte dat meer dan 35 van de 52 ondervraagde

overheidsinstellingen stellen dat onduidelijke duurzaamheidscriteria het belangrijkste obstakel vormen. Op de tweede plaats zeggen ruim 25 gemeenten "gebrek aan kennis" te hebben. Meer dan 60 procent van de lagere overheden kent de criteria die SenterNovem opstelt niet. "We moeten ons serieus zorgen gaan maken", constateert onderzoeker Jos Reinhoudt dan ook. Het is al bijna 2010. En wachten op de criteria van SenterNovem blijkt niet zinvol te zijn. Het onderzoek toont aan dat 62 procent van de ondervraagde gemeenten nu per afzonderlijke aankoop bepaalt wat de criteria zijn. Reinhoudt zit niet stil. Met Jacqueline Joppe van Het NIC werkt hij aan een digitaal instrument op internet, dat aansluit bij de dagelijkse inkooppraktijk van overheden. En toch een duidelijke rapportage en analyse biedt aan de inkoper, waardoor er verantwoording kan worden afgelegd maar ook richting kan geven aan een duurzaam inkoopbeleid. De tool heet de Green Spend Analyse. De criteria van SenterNovem worden er in meegenomen, maar die blijken niet alleen zaligmakend te zijn. Ook gewogen worden onder meer verantwoord ketenbeheer, de innovatiekracht van duurzaamheid, het maatschappelijk verslag en de concrete visie en beleid van de leverancier.

Inzoomen op criteria

Deze Green Spend Analyse heeft naast het richting geven aan het duurzaam inkoopbeleid drie andere functies:

- Het is een audit- en analyse-instrument
- Het is een hulpmiddel bij aanbestedingen bij het opstellen van gunnings- en selectiecriteria
- Het is een monitoringsinstrument

De Green Spend Analyse gaat vier hoofdgroepen analyseren die relevant zijn om de mate van duurzaamheid te meten: People, Planet, Profit en Algemeen. Als er SenterNovem-criteria ontwikkeld zijn, worden deze weergegeven in de hoofdgroep Algemeen en altijd meegenomen in de analyse. Binnen iedere hoofdgroep worden generieke subcriteria benoemd. Deze krijgen een standaard weging en kunnen indien gewenst een andere weging krijgen als een gemeente dit wenselijk acht op basis van eigen voorkeuren of beleidsplannen.

De Green Spend Analyse wordt visueel weergegeven door middel van een dashboard. Hiermee ontstaat zowel een totaaloverzicht als de mogelijkheid in te zoomen op diverse criteria. Ook is het mogelijk een *benchmark* uit te voeren met vergelijkbare gemeenten, scholen, et cetera. Begin juni wordt de Green Spend Analyse als pilot gedraaid in een grote gemeente. De officiële introductie van de Green Spend Analyse vindt plaats medio september en oktober. Hiertoe zullen op meerdere plaatsen in het land presentaties plaatsvinden van de Green Spend Analyse en de uitkomsten van de pilot. Maar ook nu is het moment al daar om concreet aan de slag te gaan. Overheden die interesse hebben, kunnen nu al contact opnemen met Het NIC of met BECO.

Jacqueline Joppe van Het NIC: "Mijn boodschap is: niet wachten tot alles klaar is. Elke dag zijn er al aanbestedingen en worden er contracten afgesloten. Het zou jammer zijn om nu niet mee te nemen wat je weet, wanneer je voor de komende vijf jaar vastlegt. Stimuleer nu alvast de aanbestedersmarkt, maar ook jezelf. Er is al kennis. Doe daar iets mee."

www.hetnic.nl
www.beco.nl/duik/

Algemeen maatschappelijk werk
Arrestantenzorg
Audiovisuele apparatuur
Bankkosten
Bedrijfshulpverlening - materiaal
Bedrijfskleding
Beveiliging
Blusmiddelen
Bouwrijp maken terrein
Brandstoffen
Buitenlandse dienstreizen
Catering
Chemicaliën, zout, polymeren
Conservingswerken
Dienstauto's
Drankautomaten
Drukwerk (commercieel)
Elektriciteit
Externe adviesdiensten
Externe vergader- en verblijffaciliteiten
Gas
Gebouwen
Gehandicaptenvervoer
Gereedschappen en klein materieel
Geweldsmiddelen en uitrusting
Gladheidbestrijding
Groenvoorzieningen
Grondverwerving
Grondwerken
Hardware
Huishoudelijk afvalbeheer
Hulp in het huishouden
Inburgeringstrajecten
Kantoorartikelen
Kantoorinrichting, keukenapparatuur
Kantoormeubilair
Kantoorstoffering
Kinderopvang
Kleine kunstwerken en gemalen
Kunstwerken
Leerlingenvervoer
Leidingen
Mobiele werktuigen

Netwerken / infrastructuur
Onderhoud aan transportmiddelen
Openbaar Vervoer
Openbare verlichting
Papier
Parkeren
Post
Reiniging openbare ruimte (excl. groenvoorzieningen)
Reiniging bedrijfskleding
Representatiekosten (incl. bloemen)
Reproductie apparatuur
Riolering
Sanering/bodemreiniging
Schoonmaak
Schuldhelpverlening
Software
Spoor- en tramwerken
Start- en landingsbanen
Stedenbouwkundig ontwerp en advies
Straatmeubilair
Studie & opleiding
Telefoonapparatuur
Telefoondienst vast en mobiel
Tonercartridges
Transport (inhuur wegtransport)
Uitvoering arbeidsmarktbeleid
Uitzendkrachten
Vaartuigen
Vakliteratuur en abonnementen
Verhuis/detacheringskosten
Verkeersactiviteiten (wagsleepregelingen)
Verkeersregelinstallaties
Verzekeringen
Water
Waterkeringen
Watersystemen en vaarwegen
Waterzuiveringsinstallaties, slibverwerkingsinstallaties
Wegennet
Zware motorvoertuigen
www.senternovem.nl/duurzaaminkopen

Dit najaar organiseert congresbureau Attica namens Het NIC en BECO een reeks bijeenkomsten over het digitale dashboard.
Info: 0172 477 288, e-mail: truus.jansen@attica.nl